

Könyvtáratomatizálás Franciaországban

Franciaországban különbséget kell tenni a dokumentációs és a könyvtári gépi rendszer között. A megkülönböztetést az indokolja, hogy ezeket a rendszereket különböző típusú szervezetek, más és más háttérrel, különböző felhasználók és különböző típusú dokumentumok számára hozták létre.

Dokumentációs rendszerek

A rendszerek lehetnek nyilvános vagy zárt központokban. Egy 1971-es nyilvántartás kb. 100 rendszerről tesz említést. Két kategóriát állíthatunk fel:

1. Új módszerek és fejlett technika kifejlesztésére irányuló kísérleti rendszerek.
2. Gyakorlati dokumentációs problémák megoldására irányuló rendszerek.

Ezek a rendszerek általában jól meghatározott témakörökkel foglalkozó dokumentációs központokban működnek. Folyóiratcikkeket, szabdalmakat, riportokat tárnak fel. Feladatuk, hogy a felhasználó számára szükséges tárgykörben minden dokumentumra felhívják a figyelmet, és ha szükséges, azonnal adják az információt. Ezért igen részletező szakindexekkel dolgoznak, mivel a keresés lényeges eleme a tárgy. Mindegyik rendszer alapproblémája az osztályozás és az indexelés. Egyes központok szisztematikus osztályozást használnak, mások tezauruszokat vagy szabad szótárakat.

A szolgáltatások három kategóriája:

1. Kurrens tájékoztatás és visszakereső szolgálat.
2. Nyomtatott folyóirat-bibliográfiák kiadása és terjesztése kumulatív szerzői és tárgyi index-szel.
3. A kettőt kombináló rendszer.

Egyes intézmények olyan programot fejlesztettek ki, amelyek át is adhatók: a Le Documentaliste 1972. 9.k. 2.száma a 30 legismertebbet felsorolja.

Legtöbbjük off-line módon működik, néhányuk on-line, "beszélgető" rendszer.

Könyvtári automatizálás

A könyvtári tevékenység jellegzetességei:

- a könyvtárak nagy számu használói különböző típusokból tevődnek össze; a könyvtárak nem rendelkeznek aktiv dokumentációval; feladatuk a könyvek, periodikumok beszerzése és feltárása, a feltárásban is elsősorban a leíró katalogizálás alkalmazása;

- a besorolás, a nyilvántartások kezelése a dokumentációs rendszereknél sokkal bonyolultabb, mivel a használt elemek száma sokkal nagyobb és a besorolás kritériumai is változóak.

Ezért a dokumentációs rendszerben elegendő egy egyszerű jegyzék szám- vagy betűrendes elrendezésben, míg a könyvtárak komplex elemekből álló katalógusokat készítenek, amely lehetővé teszi a dokumentum megtalálását és azonosítását bármely irányból közelít is az olvasó. Ez pillanatnyilag a leglényegesebb különbség a két rendszer között. A könyvtárak egyik fő törekvése a bibliográfiák - legyenek azok géppel előállítva, vagy sem - maximális felhasználása. Továbbá nagy központi katalógusok szervezése, hogy a bibliográfiákban hivatkozott dokumentumok lelőhelyét megállapíthassák.

A cikk tíz ismertebb könyvtári rendszer bemutatása után "A könyvtárak gépesítési irodája" és a Bibliographie de la France terveit írja le. A korábban leírt MONOCLE /Grenoble-i Egyetemi Könyvtár/ a MARC módosított formátumával lett a Bibliographie de la France feldolgozásában alkalmazott bibliográfiai formátum. A sok és különböző helyi gyakorlat kialakulásának meggátolására hozták létre az Irodát. A cél továbbá a bibliográfiai információk cseréjére egy nemzeti hálózat megtervezése és a nemzetközi hálózatban való részvétel kialakítása. Az Iroda a feladatot számos szakbizottság segítségével oldja meg. A hálózat a Mitra 15 gépen dolgozik.

Az Iroda feladata minden könyvtárban használható szabvány-eljárások kidolgozása. Elsőnek a kölcsönzés gépesítését dolgozták ki, ezt követi majd a szerzeményezés és a folyóiratkezelés.

Az Iroda személyzete 3 könyvtárból és 25 számítógépes, illetve rendszertervező szakemberből és egy analitikusból áll.

A cikket bőségesen illusztrált melléklet egészíti ki.

/Libri, 25.k. 1.sz. 1975.márc. p.48-74./

Faragó Lászlóné

